

Vragen nr. 25

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 juni 2012

Onderwerp: vragen van de heer **J.H. Leever** (ONH).

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 31 mei 2012 door het lid van Provinciale Staten, de heer **J.H. Leever** (ONH) de volgende vervolgvragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

Inleiding

De Ouderenpartij NH maakt zich ernstig zorgen over de hoogwaterveiligheid Den Oever/Afsluitdijk/Kornwerderzand

Voorde Provincie NH heeft de hoogwaterveiligheid van Den Oever onlosmakelijk een relatie met de hoogwaterkering van de Afsluitdijk, inclusief Kornwerderzand.

Het is voor de inwoners van Noord Holland duidelijk wat de Deltawerken inhouden. Dat is zichtbaar in Zeeland en Zuid-Holland, maar ook langs de kust van Noord-Holland, zoals in Hollands Kroon en op Wieringen, waar de dijken op Deltahoogte (ruim 9 m + NAP) zijn gebracht. De Havendijk bij de haven van Den Oever heeft echter nog een hoogte van 6 m + NAP en is in 2006 afgekeurd.

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft deze Havendijk in beheer en onderhoud. Al drie jaar wordt er gesproken over een doeltreffende hoogwaterkering rond het havengebied van Den Oever.

De twee varianten, waaruit een keuze zou worden gemaakt, zijn terzijde geschoven en een voormalige variant is uit de kast gehaald, namelijk de Havendijk variant. Deze variant houdt in dat de dijk met 1,5 m wordt verhoogd.

Vragen

Vraag 1

Wat waren de redenen om af te zien van die eerste twee varianten en over te gaan op de Havendijk variant?

De keuze voor de Havendijk variant heeft echter desastreuze gevolgen heeft voor de havenkaden. De havenkade bij de Vissershaven van Den Oever zal verdwijnen en de havenkade van de Noorderhaven wordt met ongeveer 15 meter verkleind, waardoor diverse bedrijven zullen worden beperkt in hun activiteiten of zelfs met sloop worden bedreigd.

Vraag 2

Wie gaat / gaan de kosten van de bedrijfsschade dragen als gevolg van de keuze voor de Havendijk variant?

Bij het verhogen van de Havendijk zal het fenomeen van het steeds onder water lopen van de havenkaden niet worden verholpen. Bij een rijzende zeewaterspiegel zal dit fenomeen steeds vaker optreden. Verwacht wordt dat binnen 4000 jaar een waterstand van 5.20 m + NAP tot de mogelijkheden gaat behoren. Statisch gezien kan deze waterstand incidenteel veel eerder voorkomen. Zeker is dat, als een dergelijk waterstand zich voordoet, alle bedrijven op de havenkaden enorme schade zullen leiden. Op de lange duur zullen de bedrijven verdwijnen en daarmee de vissersvloot van 70 kotters en 25 sportvissersschepen, incl. de 1000 bijbehorende arbeidsplaatsen.

Rijkswaterstaat (RWS) heeft nu het plan opgevat om van de Afsluitdijk (kruinhoogte 7.80 m + NAP) een overslagbestendige dijk te maken door de dijk geheel te asfalteren echter gelijkblijvende kruinhoogte (7.80 m + NAP). M.a.w. de dijk wordt niet op Deltahoogte gebracht met als gevolg dat bij stormweer grote hoeveelheden zout water in het IJsselmeer terechtkomen. Er zullen op de Afsluitdijk ook regelmatig verkeersstagnaties plaatsvinden als gevolg van overslaand water, waarbij ook de draaibruggen kunnen uitvallen. RWS heeft overigens wel de gedachte geopperd keersluizen voor de bruggen aan te leggen om zo de bruggen en de schutsluizen afdoende te beschermen. De zwakke schakels in het hoogwaterproject zijn dan nog de spuisluizen.

Het niet op Deltahoogte brengen van de Afsluitdijk is het gevolg van het feit dat RWS in haar plannen m.b.t. de Afsluitdijk niet verder wil kijken dan het jaar 2050.

De houding is: we zien wel hoe het uitpakt. Kennelijk moet er eerst een ramp plaatsvinden, voordat er doeltreffende maatregelen worden genomen (denk hierbij aan Zeeland).

Blijkbaar wil de overheid zo goedkoop mogelijk een hoogwaterkering realiseren en dat kan binnen een de korte termijnvisie naar 2050. Geld is kennelijk belangrijker is dan de veiligheid van vele burgers.

Vraag 3

Hoe staat GS tegenover deze opvatting van RWS / Rijksoverheid over de Afsluitdijk?

De oplossing

Voer de beide projecten, Den Oever (HHNK) en Afsluitdijk (RWS), gecombineerd uit met als doel een hoogwaterkering op Deltahoogte.

Concreet kan dit gerealiseerd worden door aan de Waddenzeekant van de spuisluizen in de spuikom een stormvloedkering met een keersluis aan te leggen (ook bij Kornwerderzand) en deze stormvloedkering aan te sluiten aan de op Deltahoogte zijnde dijken bij Den Oever en Kornwerderzand.

Resultaat

1. Het achterland (6 provincies) is gegarandeerd beschermd tegen hoog water. Deze hoogwaterkering is dus van nationaal belang. De gebieden rond Den Oever en Kornwerderzand worden in een dergelijk plan geheel meegenomen.
2. Het IJsselmeer blijft volledig zoet. Dat is van het grootste belang voor de drinkwatervoorziening, landbouw en industrie, en voor het doorspoelen van grote gebieden rond het IJsselmeer.

Onlangs (9 mei jl.) is in de Commissie Water & Wegen van Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) het concept voorkeursalternatief Havendijk aan de orde geweest.

De Ouderenpartij NH ziet nu graag, dat het College van gedeputeerden samen met het bestuur van HHNK en het departement Deltawerken en het Ministerie in Den Haag m.b.v. het genoemde plan tot een adequate oplossing voor de bedrijven en veiligheid en werkgelegenheid in de Noord Kop en speciaal voor Den Oever komen.

Vraag 4

Bent u bereid binnen dat samenwerkingsverband mee te werken aan die adequate oplossing?

Ons antwoord aan Provinciale Staten luidt als volgt:

Vooraf

De planvorming rond dijkversterkingsprojecten Havendijk Den Oever en de Afsluitdijk loopt al een aantal jaren. Er is dan ook al veel onderzoek gedaan en er zijn vele dijkversterkingvarianten bekeken en beoordeeld. Voor we overgaan tot de daadwerkelijke beantwoording van de vragen gaan we nader in op het planvormingsproces tot nu toe.

Havendijk Den Oever

Havendijk Den Oever is niet hoog genoeg waardoor de kans bestaat dat er bij extreem weer te veel water over de dijk slaat. De dijk voldoet niet aan de wettelijke norm van 1/4000 per jaar. Het hoogheemraadschap heeft onderzoek gedaan naar de verschillende varianten voor het versterken van de dijk: dijkophoging eventueel in combinatie met aanpak van de dammen vlak voor de haven.

Per variant is bekeken wat de effecten zijn op wonen, werken, kosten, natuur en andere omgevingsaspecten. Op basis van deze afweging heeft het hoogheemraadschap de meest haalbare variant als het concept-voorkeursalternatief gekozen: het ophogen van de havendijk met maximaal 1,50 meter, de dam ten noorden van de Vissershaven ophogen en het aanbrengen van een berm aan de kant van het haventerrein van maximaal 14,50 meter. De kosten worden nu geschat op € 35 miljoen. Uiteindelijk stelt

het dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap na de zomer 2012 het voorkeursalternatief vast.

Afsluitdijk

De Afsluitdijk voldoet niet aan de wettelijke norm van 1/10.000 per jaar. Naast de dijk voldoen ook de spui- en schutsluizen niet meer aan de norm. Eind 2011 heeft het Rijk een voorkeursbeslissing genomen waarbij gekozen is voor een overslagbestendige dijk en renovatie van de spui- en schutsluizen. De dijk wordt dus niet verhoogd maar verbreed en voorzien van een harde toplaag waardoor water dat over de dijk slaat geen ondermijnend effect op de waterkering kan hebben. Uiteindelijk heeft het Rijk voor de overslagbestendige dijk gekozen op basis van ondermeer effecten op de omgeving en overwegingen van financiële aard. Een dijkversterking heeft over het algemeen een scope van ongeveer 50 jaar.

Beantwoording van de vragen

1. Conform de door Gedeputeerde Staten vastgestelde richtlijnen voor de milieueffectrapportage zijn verschillende varianten uitgewerkt. Bestuurlijk is door provincie, gemeente en hoogheemraadschap geconcludeerd dat de variant die een kering om de haven heen zou leggen niet haalbaar is vanwege de extreem hoge kosten (€ 200 mln). Afgesproken is dat deze variant niet verder uitgewerkt wordt. Deze conclusie wordt ondersteund door een maatschappelijke kosten/baten analyse (MKBA) en een financiële haalbaarheidsstudie. De varianten waarbij de havendammen aangepast moeten worden in combinatie met minimale aanpassing van de havendijk, zijn wel verder uitgewerkt. Echter, de kosten voor het versterken van deze nautische havendammen zijn ook extreem hoog (geschat op € 100 mln). Het huidige concept-voorkeursalternatief (€ 35 miljoen), gebaseerd op het primair versterken van de havendijk, is zowel technisch als financieel haalbaar.
2. In de komende fase onderzoekt het hoogheemraadschap samen met de betrokkenen wat de effecten precies zijn, hoe het ontwerp geoptimaliseerd kan worden en of maatwerk nodig is. Deze optimalisaties, maatwerkoplossingen en eventuele reële schade als gevolg van de dijkversterking moeten binnen de kaders van het project (sobere en doelmatige dijkversterking) vallen en komen ten laste van het project.
3. Wij ondersteunen de opvatting van Rijkswaterstaat ten aanzien van de oplossingsrichting voor de Afsluitdijk. Het beeld dat u schetst dat er door deze oplossing grote hoeveelheden water over de dijk gaan slaan waardoor regelmatig het verkeer wordt belemmerd en de zoetwatervoorziening van het IJsselmeer onder druk komt te staan klopt niet. Dergelijke waterstanden komen zeer zelden voor (ongeveer 1 keer in de 1000 jaar) en bovendien zijn de hoeveelheden zout water die hiermee in het IJsselmeer komen te verwaarlozen.

4. Nee. Een integrale aanpak van beide dijkversterkingen is onderzocht, maar niet haalbaar gebleken.